

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 13 stycznia 2010 r.

**Pan
Krzysztof Będkowski
Dyrektor
Zespołu Szkół
im. Jana Pawła II
w Siewierzu**

LKA- 410-33-04/2009/P/09/069

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Siewierzu (zwanym dalej ZS lub Szkołą), w zakresie realizacji przez Szkołę zadań dotyczących wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009 oraz zagadnień dotyczących roku szkolnego 2009/2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 7 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Szkoły w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli i oceny cząstkowe:

1. W okresie objętym kontrolą, zajęcia wychowania fizycznego w ZS prowadzono w wymiarze zgodnym z przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej*

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

*i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*², tj. 3 godziny lekcyjne tygodniowo w 14 oddzielnych grupach dziewcząt i chłopców. Z 42 godzin lekcyjnych, zajęć realizowanych w tygodniu przez wszystkie grupy klas I- III, 98% w roku szkolnym 2007/2008, a 95% w 2008/2009 –odbywało się na hali sportowej, natomiast pozostałe na własnym boisku sportowym.

W toku kontroli przeprowadzono badanie liczby uczniów ćwiczących podczas zajęć wychowania fizycznego w wybranym tygodniu. Wynika z niego, że na zajęciach nie ćwiczyło: 10,2 % - z powodu zwolnienia lekarskiego (stałego lub zwolnienia z wychowania fizycznego), 4,9 % - z powodu braku stroju, a 0,9 % - zwolnionych z zajęć przez rodziców.

Szkoła umożliwiła uczniom udział we współzawodnictwie sportowym. W latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 w międzyszkolnych zawodach sportowych uczestniczyło 269 uczniów ZS (odpowiednio 180 i 89). Szkoła w tym okresie zajęła 3-krotnie I miejsce w klasyfikacji generalnej w międzyszkolnych rozgrywkach sportowych szkół ponadgimnazjalnych powiatu będzińskiego oraz jedno I miejsce w zawodach rejonowych.

W latach objętych kontrolą w ZS prowadzono pozalekcyjne zajęcia sportowe z siatkówki i koszykówki, w wymiarze po 2 godziny tygodniowo. Wystąpił spadek uczniów uczestniczących w tych zajęciach. W roku 2008/2009 w zajęciach uczestniczyło 19,8 % ogółu uczniów Szkoły, podczas gdy 23,5% w poprzednim - 2007/2008 roku, tj. o 3,7 % więcej.

2. Nauczyciele prowadzący zajęcia wychowania fizycznego (dwóch dyplomowanych i jeden mianowany) spełniali wymogi określone w § 2 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*³.

NIK negatywnie ocenia fakt, iż realizowanego w ZS programu wychowania fizycznego *Zdrowie, sprawność, aktywność* (z listy Ministra Edukacji Narodowej) w planach zajęć wychowania fizycznego odpowiednio nie zmodyfikowano i nie dostosowano do warunków, którymi dysponuje Szkoła (m.in. brak możliwości realizacji pływania i skoku wzwyż).

² Dz. U. Nr 15, poz.142 ze zm.

³ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm. obow. do dnia 1 września 2009 r.

Opracowane przez nauczycieli plany dydaktyczne nie określały szczegółowego opisu metod i form indywidualizacji, jakie powinny być zastosowane. Plany te zawierały natomiast formy aktywności nie ujęte w programie nauczania (piłka ręczna, tenis stołowy, gimnastyka – stanie na rękach).

3. Wymagania, dotyczące oceniania uczniów przez nauczycieli wychowania fizycznego, zawarte w dokumencie pn. Przedmiotowy System Oceniania⁴ (składającym się z dwóch części: *Wymagań edukacyjnych z wychowania fizycznego* oraz *Kryteriów oceny ucznia z wychowania fizycznego*,) nie zawierały szczegółowego opisu zasad oceniania wysiłku wkładanego przez ucznia w celu wywiązania się z wymagań wynikających ze specyfiki przedmiotu. W PSO zapisano, że zaangażowanie ucznia ma być w szczególności brane pod uwagę przy wystawianiu oceny z w-f, lecz nie potwierdzały tego w jednoznaczny sposób kryteria oceniania, w których główny nacisk położono na ocenianie umiejętności, wiadomości i poziomu sprawności, a nie na postępy osiągnięte przez ucznia.

Na podstawie analizy dokumentacji (dzienników lekcyjnych, dzienniczków itp.) stwierdzono, że nauczyciele w-f nie oceniali właściwie wysiłku uczniów, wkładanego przez nich w wywiązywanie się z wymagań na zajęciach w-f, a tylko sporadycznie wystawiali oceny częściowe, z tzw. „aktywności”. Taki sposób oceniania był niezgodny z § 7 rozporządzenia MEN z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁵ Dokonywanie oceny postępów uczniów nauczyciele realizowali częściowo, odnotowywano bowiem postęp w stosunku do poprzedniego wyniku (wyrażony w sekundach, metrach itd.), ale oceny wystawiano za osiągnięty wynik.

4. Na podstawie przeprowadzonych w toku kontroli obserwacji dwóch lekcji z zajęć wychowania fizycznego stwierdzono, że osiągnięto założone cele lekcji.
5. ZS zapewnił uczniom i nauczycielom bezpieczeństwo na zajęciach w-f, organizowanych na sali gimnastycznej i boiskach sportowych. Stwierdzono, że sala była odpowiednio zabezpieczona, posiadała odpowiednie zaplecze, tj. szatnie i sanitariaty z prysznicami.

Sprzęt stanowiący wyposażenie sali gimnastycznej, zakupiony po roku 2003, posiadał odpowiednie atesty bądź certyfikaty, zgodnie z § 9 ust. 3 *rozporządzenia*

⁴ Zwanym dalej PSO

⁵ Dz.U. Nr 83, poz.562, ze zm.

*Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*⁶.

NIK negatywnie ocenia fakt, iż tylko jednego z trzech nauczycieli, prowadzących zajęcia wychowania fizycznego w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009, przeszkolono przez uprawnioną jednostkę w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zgodnie z § 21 ww. *rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 r.* Pozostałych dwóch, wg wyjaśnień Dyrektora, przeszkolono jedynie przez nauczyciela przysposobienia obronnego.

6. W latach objętych kontrolą hospitacje lekcji wychowania fizycznego stanowiły 9,3 % ogółu zrealizowanych hospitacji. Nadzór pedagogiczny realizowano poprzez hospitacje i gromadzenie informacji o pracy nauczycieli w kartach informacyjnych o pracy nauczyciela w danym roku, zgodnie § 3 ust. 1 pkt. 4 oraz § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia MEN z dnia 15 grudnia 2006 r. *w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz*⁷.

W wieloletnim planie doskonalenia zawodowego nauczycieli, opracowanym na lata 2005-2010 na podstawie potrzeb zgłoszonych przez nauczycieli i dyrektora szkoły – uwzględniono trzy formy doskonalenia zawodowego nauczycieli w-f, jednak na lata szkolne 2007/2008 i 2008/2009 nie planowano ich realizacji. W latach tych tylko jeden nauczyciel wf uczestniczył w kursie doskonalącym dla trenerów i instruktorów siatkówki, finansowanym przez Polski Związek Piłki Siatkowej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. **Podjęcie działań w celu dostosowania programu nauczania wychowania fizycznego do warunków jakimi dysponuje Szkoła.**
2. **Zapewnienie dostosowania planów dydaktycznych, opracowanych przez nauczycieli w-f, do przyjętego programu nauczania i uzupełnienie tych planów o przyjęte metody i formy indywidualizacji.**
3. **Skorygowanie Przedmiotowego Systemu Oceniania (PSO) w zakresie w-f i dostosowanie do wymagań określonych w tym zakresie.**

⁶ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁷ Dz.U Nr 235, poz.1703, obow. do 24 sierpnia 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Dyrektora, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn nie podjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.